

ใบความรู้ที่4 เรื่องที่ การสร้างเครือข่ายการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

เครือข่าย (Network) เป็นรูปแบบทางสังคมที่เปิดโอกาสให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์การเพื่อ การแลกเปลี่ยน การสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และการร่วมกันทำงานโดยมีฐานะเท่าเทียมกัน การ สร้างเครือข่ายการทำงานเป็นวิธีการทำงานที่ได้รับความนิยมทั้งในภาคธุรกิจและในการทำงานเชิงพัฒนา สังคม นอกเหนือจากคำว่า "เครือข่าย" หรือ "Network" ในทางด้านธุรกิจ เราจะได้ยินคำเรียกชื่อต่าง ๆ ที่มี ความหมาย ใกล้เคียง เช่น คำว่า แนวร่วมในเชิงกลยุทธ์ หรือ Strategic Alliance หุ่นส่วนในการทำงาน หรือ Partner เป็นต้น ลักษณะของเครือข่าย โดยทั่วไปมีลักษณะ ดังนี้

เครือข่ายมีลักษณะเป็นโครงสร้างทางความคิด (Cognitive structures) ไม่ว่าจะพัฒนาไปถึง ระดับใด บุคคลที่เกี่ยวข้องในองค์กรเครือข่ายจะมีกรอบความคิดเกี่ยวกับองค์กรเครือข่ายใกล้เคียงกัน ในด้านความรู้ ความสามารถและความต้องการ

องค์กรเครือข่ายไม่มีลำดับชั้น (Hierarchy) การเชื่อมโยงระหว่างองค์กรเครือข่ายเป็นไปใน ลักษณะ แนวราบ แต่ละองค์กรเป็นอิสระต่อกัน แต่ระดับความเป็นอิสระของแต่ละองค์กรอาจไม่เท่ากัน

องค์กรเครือข่ายมีการแบ่งงานกันทำ (Division of labour) การที่องค์กรเข้าร่วมเป็นเครือข่าย กัน เพราะส่วนหนึ่งคาดหวังการพึ่งพิงแลกเปลี่ยนความสามารถระหว่างกัน ดังนั้น หากองค์กรใดไม่สามารถ แสดง ความสามารถให้เป็นที่ประจักษ์ ก็อาจหลุดออกจากเครือข่ายได้ ในทางตรงกันข้ามหากได้แสดง ความสามารถ ก็ จะนำไปสู่การพึ่งพิงและขึ้นต่อกัน การแบ่งงานกันทำ ทั้งยังเป็นการลดโอกาสที่องค์กรใด องค์กรหนึ่งจะแสดงอำนาจเหนือเครือข่ายด้วย

ความเข้มแข็งขององค์กรที่ร่วมกันเป็นเครือข่าย จะนำไปสู่ความเข้มแข็งโดยรวมของเครือข่าย ดังนั้น การพัฒนาของแต่ละองค์กรเครือข่าย จึงเป็นสิ่งสำคัญ

องค์กรเครือข่ายกำหนดการบริหารจัดการกันเอง (Self-regulating) ในการทำงานร่วมกันใน ลักษณะ แนวราบ จำเป็นต้องมีความสมานฉันท์ โดยผ่านกระบวนการทางประชาธิปไตย ซึ่งหมายถึงการ ต่อรอง ตกลง ระหว่างองค์กรเครือข่ายเกี่ยวกับการบริหารจัดการภายใน เพื่อให้เครือข่ายสามารถบรรลุ วัตถุประสงค์ได้

ความสำเร็จขององค์กรเครือข่ายมิใช่จะได้มาเพียงชั่วข้ามคืน แต่ต้องอาศัยระยะเวลา ในการบ่มเพาะ ความสัมพันธ์ ความศรัทธา และความไว้วางใจ ตลอดจนการสร้างกรอบทางความคิด เพื่อให้ เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การแก้ไขปัญหาร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งการดำเนินการร่วมกัน ระหว่างองค์กร

กระบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เสนอให้เริ่มการสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสานต่อความคิดและเชื่อมโยงการขยายผล ที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาฯ ไปใช้อย่างหลากหลาย รวมทั้งเพื่อจุดประกายให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ซึ่งจะนำไปสู่การยอมรับ และการนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกภาคส่วนของสังคมอย่างจริงจัง

“ในการพัฒนาประเทศนั้นจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น
เริ่มด้วยการสร้างพื้นฐาน คือความมีกินมีใช้ของประชาชนก่อน
ด้วยวิธีการที่ประหยัดระมัดระวัง แต่ถูกต้องตามหลักวิชา
เมื่อพื้นฐานเกิดขึ้นมั่นคงพอควรแล้ว
จึงค่อยสร้างเสริมความเจริญขั้นที่สูงขึ้นตามลำดับต่อไป
...การถือหลักที่จะส่งเสริมความเจริญ ให้ค่อยเป็นไปตามลำดับ
ด้วยความรอบคอบระมัดระวังและประหยัดนั้น
ก็เพื่อป้องกันความผิดพลาดล้มเหลว
และเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้แน่นอนบริบูรณ์”
(พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 19 กรกฎาคม 2517)



ภาวะวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 ทำให้คนไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาตามหลัก เศรษฐกิจพอเพียง ตามคำชี้แนะของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมากขึ้น สศช. จึงได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากสาขาต่าง ๆ มาร่วมกัน

กลั่นกรองพระราชดำรัสฯ สรุปเป็นนิยาม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และได้ัญเชิญ มาเป็นปรัชญานำทางในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับ มีความเข้าใจและนำไปประกอบการดำเนินชีวิต



การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง มีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างกระแสสังคมให้มีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นกรอบความคิดเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ตลอดจนเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของคนไทยในทุกภาคส่วน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง ให้ประชาชนทุกคนสามารถนำหลักปรัชญาฯ ไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม และปลูกฝังปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำรงชีวิตให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนนำไปสู่การปรับแนวทางการพัฒนาให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธวิธีในการขับเคลื่อน จะมีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนและชัดเจน โดยมีขอบเขตการดำเนินงาน 4 ด้านควบคู่กันไป คือ เชื่อมโยงเครือข่ายเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาวิชาการและศึกษาวิจัย สร้างกระบวนการเรียนรู้ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

การสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง จะเป็นการเสริมพลังในการดำเนินนโยบายของรัฐบาลที่เน้นการพัฒนาเพื่อให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาไปได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมในระดับรากหญ้าให้เข้มแข็ง การพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนไม่ก้าวกระโดดจนเกิดความเสี่ยงเกินไป ในขณะที่ส่งเสริมการพัฒนาประเทศให้มีเสถียรภาพในระดับระหว่างประเทศสามารถปรับตัว เลือกรับสิ่งที่เป็นประโยชน์และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้ และนำไปสู่ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยในที่สุด

การขับเคลื่อนจะเป็นในลักษณะเครือข่ายและระดมพลังจากทุกภาคส่วน แบ่งเป็น ๒ เครือข่ายหลักตามกลุ่มเป้าหมายเบื้องต้น

1. เครือข่ายด้านประชาสังคมและชุมชน และ
2. เครือข่ายธุรกิจเอกชน

และมีเครือข่ายสนับสนุนที่ร่วมมือกันทำงาน ตามภารกิจ 3 ด้าน ได้แก่

1. เครือข่ายพัฒนาวิชาการและส่งเสริมการวิจัย
2. เครือข่ายการสร้างกระบวนการเรียนรู้ และ
3. เครือข่ายสร้างความเข้าใจและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์



ทั้งนี้มีแกนกลางขับเคลื่อน 3 ระดับ ได้แก่ คณะที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง และส่วนเศรษฐกิจพอเพียง ใน สศช. ซึ่งจะเป็นหน่วยปฏิบัติในการดำเนินงาน

การสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง จะมีระยะเวลาการดำเนินงาน 4 ปี ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2546 -กันยายน 2550 โดยจะแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2546 – พฤษภาคม 2548 จะได้มีการเผยแพร่ผลการดำเนินงานจากการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ระยะที่ 1 โดยมีผลการดำเนินงานหลัก คือ การสร้างคน สร้างตัวอย่าง สร้างเครือข่ายที่จะเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อน ซึ่งจะเห็นเป็นรูปธรรมในการนำเสนอผลงาน การดำเนินงานในรูปแบบ

ต่างๆ ของเครือข่ายในงานมหกรรมทางเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจะจัดขึ้นในเดือนพฤษภาคม 2548 เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสครบรอบวันพระราชพิธีบรมราชาภิเษกครบ 55 ปี

ระยะที่ 2 ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2548 - ธันวาคม 2550 จะได้มีการเผยแพร่ผลการดำเนินงาน และผลแห่งความสำเร็จจากการขับเคลื่อน ระยะที่ 2 โดยมีผลการดำเนินงานหลัก คือ การเผยแพร่ขยายผลให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในประชาชนทั่วไป ในทุกเครือข่าย ทุกอำเภอ ทั่วประเทศ และในสาขาอาชีพต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงที่มีพลัง เพื่อทูลเกล้า ถวายผลการดำเนินงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในวโรกาสมหามงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษาครบรอบ 80 พรรษา ในเดือนธันวาคม 2550